

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

Helyi jelentőségű védett természeti terület neve:

Epöli-gyepek

Utoljára módosítva: 2014-09-17 18:49:08

Megye: Komárom-Esztergom

Községhatár: Epöl

A terület kiterjedése: 121.3284 hektár

Védetté nyilvánítás év: 2000

GPS koordináták: Kő-szikla WSG84 É
47,64639; K 018,66122 EOVS 620985; 255910
Borókás WSG84 É 47,65981; K 018,63609
EOVS 619102; 257411

Felmérést végző személy(ek) neve: Musicz László

E-mail címe(k): fabalis@gmail.com

A terület megközelíthetőségének leírása

(pl. melyik utcán kell elhagyni a települést stb.):

Epöl 0220, 0221/1, 0221/10, 0221/2, 0221/3, 0221/4, 0221/5, 0221/6, 0221/7, 0221/8, 0221/9, 0237/1a, 0237/1b, 0237/2a, 0237/2b, 0246a, 0246b, 0247/2, 0247/3, 0247/4, 0254a, 0254b, 0265/1, 0265/2 hrsz Kő-szikla Epöl-Máriaalom közötti földúton haladva az úttól északkeletre vesszük észre a balkáni táj hangulatát hazánkba hozó Kő-sziklát. Nem lehet nem észre venni. A régi állattartó telepnél megleljük a felvezető utakat. Borókás Epölről a Kossuth Lajos utcáról a Hősök terével majdnem szemben murvás úton haladunk a szennyvizzisztítóig, majd balra kanyarodunk. Addig haladunk, míg jobb kézről az első fűzfákhoz érünk. Itt ugyancsak jobbra fordulunk egy kis földútra, amely egy keskeny hídhoz vezet. Ezen átkelve a borókás lábához érünk.

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

Terület rövid, szöveges bemutatása (max. 2000-2500 karakter):

megközelíthetőség, terület jellegének leírása (pl. természetes erdőfolt puhafa ligeterdővel stb.):
Védett érték jellege: állat- és növénytani, tájképi Látogathatóság: szabadon Országos jelentőségű, vagy közösségi jelentőségű védett terület érintettség: Nemzeti Ökológiai Hálózat, Natura 2000 Természetmegőrzési terület A Keleti-Gerecséhez tartozó Epöl, Máriahalom, Sárisáp környéki dombvidéken hajdan nem csak zárt szálerdők, hanem a száraz, meredek déli lejtésű oldalakon letörpülő, tisztásokkal tarkított tölgyesek, bokorerdők jellemezheték a tájat. Ezeket sem kímélte azonban az erdőirtás, mára a természetes erdőknek csak hírmondóik maradtak. Az erdők helyét legelők foglalták el. A Máriahalom felé eső területeket már évszázadokkal ezelőtt „epöli pusztá”-ként emlegették. Szerencsére az egészen a Duna völgyéig húzódó meredek domboldalak elkerülték a beszántást, így gazdag lágyszárú vegetáció maradhatott fenn rajtuk. E gyepterületek értékét növeli, hogy a korábbi felnyíló, napos és száraz erdők, bokorerdők sok faja túlélte az erdőirtásokat, sőt többek elterjedésének – melyek korábban tisztásokra, partszakadások környékére stb. szorítkoztak – még kedvezett is az új, pusztai életér. Az Epöl környéki gyepek különös értékét nagy összes kiterjedésük jelenti. Szántóföldekkel mozaikolva a Keleti-Gerecse jellemző képét adják. Szép számban megtalálhatóak bennük olyan a kelet-európai sztyeppeken, a Fekete-tenger mellékén jellemző növényfajok, melyek Európában tőlünk nyugatra hiányoznak, vagy csak elvétve találhatóak meg, ezért európai szinten veszélyeztetettnek minősülnek. A terület egy részére nagy valószínűség szerint az 1950-es években borókát ültettek a talaj lemosódás elleni védelem okán. Napjainkban a közvetlenül Epöl község melletti helyi védelmet élvező részterületen szinte összefüggő borókás található, amely Komárom-Esztergom megyében egyedül álló. A legeltetés felhagyásával a mind a kettő területen a fásszárúak kezdik visszahódítani maguknak az élőhelyet, főként a legelést túlélő tövises cserjék (galagonya, vadrózsák, kökény, boróka), és az Észak-Amerikából betelepített akác képében, komoly természetvédelmi problémát okozva ezzel, hiszen szorosán záródó bozótosuk alól eltűnnek a hajdani ritkás erdők aljában, a tisztásokon, majd legelőkön otthont találó értékes növényfajok. A hely gazdagságát fokozzák a löszlepelből kiemelkedő sziklakibukkanások (Első-szikla, Második-szikla). Ezeken az eredeti nyílt dolomit-sziklagyepeknek, bokorerdőknek és melegkedvelő-tölgyeseknek emlékét mára sajnos csak egy-egy jellemző fajuk őrzi, helyükre tájidegen feketefenyvest telepítettek, vagy a kőbányászat szüntette meg létüket. A Zsmábéki-medence legismertebb és legjobban szem előtt lévő hegycsúcsa. A tetőről pazar kilátás tárul szemünk elé. Az Őr-hegyek, a Gerecse keleti és központi hegyei, a Gete, a Szarmata-vonulat és a Pilis nyugati hegyei ugyancsak tanulmányozhatóak. Fantasztikus körpanoráma tárul szemünk elé.

2. A TERÜLET ÁLTALÁNOS FELMÉRÉSE

2.1. Megtalálható még a védettség indoka a területen? - Igen

Szükség esetén részletezés, "Nem/Részben" válasz esetén indoklás:

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

2.2. Milyen élőhelyek mozaikok borítják a területet és milyen arányban?

15 % Erdő

54 % Gyep

30 % Cserjés

0 % Vizes terület

1 % Egyéb

sziklás terület

2.3. Élőhelyi besorolás ÁNÉR- szerint (<http://www.novenyzetiterkep.hu/?q=magyar/node/45>):
P2b (borókás), H1, H3, H5, G2, L1, L2, E1, I3, I4, S1, S4, M7, OC

2.4. Területhasználat (kérjük, jelölje az észlelteket): Kaszálás, Erdészeti tevékenység

Egyéb típus:

Jellemzőik, intenzitás: évente egy alkalommal kaszálás a terület egy részén, legeltetés
alkalomszerűen, erdőgazdálkodás üzemterv szerint

2.5. Folyik-e természetvédelmi kezelés a területen? - Igen

Felmérés, Őrzés, Bemutatás, Özönnövények irtása, Legeltetés, Kaszálás,

Egyéb típus:

2.6. Megtalálhatóak-e az alábbi özönfajok a területen, s milyen mennyiségben:

Akác: Sok

Selyemkóró: Kevés

Parlagfű: Kevés

Magas/kanadai aranyvessző: Kevés

Japánkeserűfű: Nincs

Gyalogakác: Kevés

Bálványfa ("ecetfa"): Kevés

Keskenylevelű ezüstfa: Sok

Muflon: Nincs

Egyéb (nevezze meg): zöld juhar

2.7. Része a terület a Natura 2000 hálózatnak? - Igen

Egy része: 100 %

2.8. Érintkezik a terület más természetes élőhelyekkel? - Igen

2.9. Ha igen, milyen típusú élőhellyel?

lőszgyep, természetközeli erdő

2.10. Érintkezik a terület más természetvédelmi oltalmat élvező területtel? (pl. Natura 2000,
országos védettség, ex lege) - Igen

2.11. Ha igen, milyen természetvédelmi oltalmat élvező területtel? - Natura 2000

Természetmegőrzési terület (Epöli szarmata vonulat, HUDI20016)

2.12. Van védettséget jelző tábla a területen? - Nem

Darabszám:

Állapotuk:

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

2.13. Vannak vadgazdálkodási létesítmények a területen?

Magasles: 8 db

Vadetető: 0 db

Szóró: 2 db

Egyéb (név és db):

Nincs

3. Védett és fokozottan védett, ill. Natura 2000-es növényfajok és számolt vagy becsült mennyiségük felsorolása

(a becslés lehet tőszámra, vagy területnagyságra vonatkoztatott, fokozottan védett faj esetében pontos tőszámot kell megadni)

Fokozottan védett növényfajok: Nem ismerünk a területen. Védett növényfajok: 1000-1500 tő tavaszi hérics (*Adonis vernalis*), 1000-2000 apró nőszirm (Iris pumila), 50-100 tő bíboros kosbor (*Orchis purpurea*), 1000-5000 tő csinos árvalányhaj (*Stipa tenuissima*), 50-100 tő erdei szellőrózsa (*Anemone sylvestris*), 100-500 tő harangcsillag (*Asyneuma canescens*), 100-500 tő selymes boglárka (*Ranunculus illyricus*), 100-500 tő selymes peremizs (*Inula oculus-christi*), 100-500 tő sárga-kövirózsa (*Jovibarba globifera* ssp. *hirta*), 20-50 tő piros kígyószisz (*Echium maculatum*), 50-100 tő homoki vértő (*Onosma arenaria*), 100-200 tő macskahere (*Phlomis tuberosa*), 50-100 tő nagy pacsirtafű (*Polygala major*), 100-500 tő kiskészű hangyabogáncs (*Jurinea mollis*), 100-500 tő budai imola (*Centaurea sadleriana*), 50-100 tő sárga len (*Linum flavum*), 50-100 tő árlevelű len (*Linum tenuifolium*), 50-100 tő vetővirág (*Sternbergia colchiciflora*)

4. Védett és fokozottan védett, ill. Natura 2000-es állatfajok és számolt vagy becsült mennyiségük

(fokozottan védett fajoknál pontos állomány nagyságot kell megadni)

Fokozottan védett fészkelő/szaporodó/vonuló fajok: darázsölyv (*Pernis apivorus*): 1 pár a közelben fészkel és táplálkozik a területen; gyurgyalag (*Merops apiaster*): rendszeresen 5-15 pár fészkel a területen; parlagi sas (*Aquila heliaca*), kígyászölyv (*Circaetus gallicus*), kerecsensólyom (*Falco cherrug*), vándorsólyom (*Falco peregrinus*), fehér gólya (*Ciconia ciconia*): rendszeresen vadászik a területen a közelben költő pár. Védett fészkelő/szaporodó/vonuló fajok: 50-100 pld ürge (*Citellus citellus*), gyakori zöld gyík (*Lacerta viridis*), gyakori fűrgye gyík (*Lacerta agilis*), gyakori fali gyík (*Podarcis muralis*), 50-100 pld erdei béka (*Rana dalmatina*), 10-20 pld zöld levelibéka (*Hyla arborea*), ritka nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*), gyakori fecskefarkú lepke (*Papilio machaon*), gyakori kardos lepke (*Iphiclides podalirius*), szórványos nagy gyöngyházlepke (*Argynnis paphia*), ritka kis színjászólepke (*Apatura ilia*), gyakori bógáncslepke (*Vanessa cardui*), szórványos kis rókalepke (*Aglais urticae*), 1-2 pld héja (*Accipiter gentilis*), 2-3 pár erdei fülesbagoly (*Asio otus*), 1-2 pár fekete harkály (*Dryocopus martius*), 2-4 pár nyaktekeres (*Jynx torquilla*), 1 pár vörös vércse (*Falco tinnunculus*), 1 pár holló (*Corvus corax*), 2-3 pár sárgarigó (*Oriolus oriolus*), 10-12 pár tövisszűrő gébics (*Lanius collurio*), 2-5 pár lappantyú (*Caprimulgus europaeus*), 5-10 pár sordély (*Emberiza calandra*), 3-4 pár fülemüle (*Luscinia megarhynchos*), 3-6 pár karvalyposzáta (*Sylvia nisoria*), 2-4 pár erdei pacsirta (*Lulula arborea*), 2-3 pár búbos banka (*Upupa epops*)

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

5. Egyéb észrevétel

Utoljára módosítva: 5/2002 (IV. 3.) ÖK rendelet Élőhely fejlesztési és helyreállítási projektnek ideális helyszíne lehetne.